

KOULU 3.0

**Vuorovaikutus haltuun verkossa eli erilaisten
sosiaalisten medioiden luokkahuonekokeiluja
Savonlinnan normaalikoulun perusasteen
viidennellä luokalla**

Tampereen yliopisto
Hämeenlinnan normaalikoulu

eNORSSI

KOULU 3.0 – SOSIAALISEN MEDIAN OPETUSKOKEILUJA, OSAHANKE ”Vuorovaikutus haltuun verkossa eli erilaisten sosiaalisten medioiden luokkahuonekokeiluja perusasteen viidennellä luokalla”

Osahankkeen kuvaus

Hankkeessa otettiin käyttöön ja haltuun useita uusia sosiaalisten median työvälineitä ja ympäristöjä. Verkossa luotiin mm. käsitekarttoja, kirjoitettiin yhteisöllisesti runoja sekä tuotettiin omaa oppimateriaalia Wikiin.

Osahankkeen lähtökohdat

Lähtökohtana oli jo jonkin verran verkkoja käyttänyt luokka. Nettiä ja Wsoy:n OPITia on käytetty aika lailla. Verkkoja on käytetty aina kun mahdollista tiedon hankkimiseen. Oppijajoukko oli lähtötasolla melko heterogeeninen; on osajia, mutta myös joku epävarmakin.

Opettaja on vuosien aikana tehnyt monenlaista, käynyt pienimuotoisissa koulutuksissa jne., mutta haluaa jatkuvasti lisäkoulutusta ja on kiinnostunut verkoissa toimimisesta.

Osahankkeen suunnitteluvaihe

Pohdin hanketta aloittaessani mm. seuraavia asioita:

- millaisiin verkko-ohjelmiin ja -työvälineisiin haluaisin **itse** tutustua?
- mitä verkko-ohjelmia ja -työvälineitä haluaisin **oppilaitteni** osaavan käyttää?
- mitkä verkko-ohjelmat ja -työvälineet **oppilaitani kiinnostaisivat**?
- mihin verkko-ohjelmiin ja -työvälineisiin voisin saada kätevästi **koulutusta**?
- minkä ohjelmien ja ympäristöjen pyörittämiseen koneemme pystyvät?

Lopulliseen valintaan vaikuttivat erityisesti kaksi viimeistä, koska Itä-Suomen yliopiston Oppimiskeskus järjesti tiettyjä verkko-oppimiseen liittyviä kursseja ns. Virtukampus -hankkeessa, jota rahoitti Euroopan sosiaalirahasto ja Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Selvisi myös, että koneemme eivät tue kaikkia ohjelmia.

Osahankkeen oppimisen tavoitteet

Tavoitteita oppilaille:

- tutustuttaa oppilaita erilaisiin verkkoympäristöihin
- opetella uudenlaista yhteistyötä verkossa mm. palautteen antamista oppilastoverille, oman työn parantamista oppilastoverin palautteen pohjalta, oppia tekemään omaa työtään paikasta riippumatta esim. kotoa käsin jne.

Tavoitteita opiskelijoille:

- tutustuttaa opiskelijoita erilaisiin uusiin verkkoympäristöihin mm. blokeihin, wikeihin, OPITiin ja muihin ohjelmiin.
- saada heidät kokeilemaan niitä harjoittelussaan

Tavoitteita opettajalle:

- edellisten lisäksi yrittämisen ja kokeilun kautta nähdä mitkä ympäristöt ja ohjelmat sopivat alakoulun oppilaiden käytettäväksi
- oppia näiden ohjelmien ja ympäristöihin liittyvää pedagogiikkaa ja ohjaamista

Miten opetussuunnitelmassamme mainittuja asioita on toteutettu osahankkeessa?

- Opetushankkeessa pyrittiin opetussuunnitelman mukaisesti monimuotoiseen sähköisen viestinnän hallintaan.
- Tietotekniikkaopetus kytkettiin aina muihin opiskeltaviin asioihin ja se integroitui eri oppiaineiden tunneille.
- Tietokone oli väline, jonka avulla mm. itse tuotettiin oppimateriaalia wikispaceen.
- Hankkeessa pyrittiin kehittämään verkko-opiskellen sisällöllistä osaamista, tiedonhaku verkkoympäristössä, tiedonkäsittelyä ja tiedon esittämistä ja omaa tekemistä (tekstinkäsittelyä, piirros-, esitysgrafiikka- ja julkaisuohjelmia apuna käyttäen).
- Wikispacen sivuja tehdessä päästiin kokeilemaan synteisien, johtopäätösten tekemistä uuden tiedon tuottamisessa.
- Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja (sosiaalista osaamista) harjoiteltiin mm. yhteisöllisesti runoja kirjoitettaessa Typewithme kirjoituspohjalla. Viestintä- ja mediataidon audiovisuaalista median tekemistä harjoiteltiin tekemällä kuunnelmia audacity-ohjelman avulla.
- Verkkoviestintätaitoja harjoiteltiin mm. runoja kirjoittaen, verkkolehteä ja www-sivuja tuottaen sekä palautetta antaen. Yhteistyössä oppilas ymmärtää yhteistyön, vuorovaikutuksen ja verkottumisen merkityksen.
- Kaikessa työskentelyssä painotettiin Internetin käyttämistä vastuullisesti.

5-6 tavoitteista toteutui ainakin seuraavat:

- verkkosivujen, portaalien ja hakukoneiden monipuolinen käyttö - hakutulosten sisällön ja luotettavuuden arvioiminen - kerätyn tiedon järjestely, luokittelu ja esittäminen
- netiketin perussääntöjen tunteminen ja noudattaminen
- teknologiaan liittyvien eettisten ja moraalisten kysymyksien tunnistaminen,
- tekijänoikeuksien ymmärtäminen verkkojulkaisussa

Lisäksi *Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, tietoturva ja etiikka* -tavoitteista tuli esille seuraavat:

- työskentelyssä pyrittiin ymmärrettävään ja vastaanottajan saavuttavaan viestintään
- oppilas tuntee nettietiketin perussäännöt (käyttäytyminen tietoverkossa)
- oppilas tuntee tekijänoikeusasioiden pääperiaatteet

Osahankkeen aikataulu

Tarkkaa kirjanpitoa ajasta, jota käytin osahankkeeseen oppilaiden kanssa en pitänyt. Lukuvuoden 2010-2011 eri vaiheissa tehtiin useita eri kokeiluja. Hankkeessa käytettiin useampia verkkotyökaluja, joten tunteja kertyi useita kymmeniä. Myös opetustilanteiden ulkopuolista aikaa kului kymmeniä tunteja ensin ohjelmia opiskellessa, käytön opettelussa ja opiskelupohjia tehdessä. Projekteissa suurin osa oppilaiden ajasta kului selkeästi tietokoneiden kanssa työskennellessä. Varaamani aika riitti osassa kokeiluja osassa ei.

Osahankkeen tekniset vaatimukset

Hankkeen aikana käytössä olleet laitteet:

- Luokallinen uusia kannettavia, joissa langaton verkkoyhteys
- 3 atk-luokkaa (14 + 8 + 8 konetta)
- opettajan henkilökohtainen kannettava
- hankkeen kannettavaa ja kameraa tiedustelin hankkeen alussa, mutta niitä ei käytössäni ollut

Hankkeen aikana käytössä olleet ohjelmat:

- esim. ACP, Xilisoft Video Converter, PhotoShop, sumopaint, PowerPoint, vuodatus.net, mailvu.com/, Second Life, jne. jne.

Tekniikka ei riittänyt kaikilta osin. Välillä huomasimme, että langaton verkkoyhteys ei tue kaikkien osallistumista yhtä aikaa esim. yhteisöllisen kirjoitusalueen iEtherpadin käytössä. Toinen selvempi puute todettiin, kun yritimme järjestää opiskelijoille ohjaustilanteen Second Lifessa. Onneksi huomasimme ajoissa, että sekä yliopiston että normaalikoulun tietokoneiden näytönohjaimet eivät tue SL:a.

Ainoa asia, mitä jäin kaipaamaan oli tuo edellä mainitsemani SL-kokeilu. Olisi ollut mielenkiintoista nähdä miten ohjaus virtuaalimaailmassa olisi koettu opiskelijoiden keskuudessa.

Monet ilmaisohjelmat ovat varsin käyttökelpoisia (typewithme, iEtherpad, wikispace, sumopaint, Audacityyn, bubbl.us, jne.). Toisaalta maksullisissa versioissa voi olla juuri niitä ominaisuuksia, joita jäin kaipaamaan (esim. yhteisöllisesti tuotettu maindmap?).

Hankkeen aikana minulla oli tarvittaessa käytettävissä mikrotukihenkilö. Talomme opettajilta löytyy osaamista ja taitoa, mutta niitä pitäisi saada jaettua myös muulle henkilöstölle. Tieto ja taito ei välity kollegoille.

Osahanke ja opetusharjoittelu/harjoittelijat

Osahanke yhdistyi opetusharjoitteluun useissa pienissä projekteissa (audacityllä teimme Kalevala-kuunnelmaa, sumopaintilla julisteita, wikispaceen teimme Eurooppa-projektin, iEtherpadiä käytin harjoittelun aikana omassa opetuksessa, harjoittelun seminaareissa esittelin erilaisia verkkotyökaluja: typewithme, Audacityyn, bubbl.us ja kollega blogija) jne.

Osahankkeen sovellettavuus muualle

Tässä osahankkeessa tehdyt erilaisten sosiaalisten medioiden kokeilut sopivat oikeastaan mihin tahansa oppiaineeseen/-sisältöön ja myös eri-ikäisille oppijoille. Sovellus ja tekeminen pitää vain valita ja soveltaa kunkin ikäistä oppijaa ajatellen. Kaikkea ei toki voi tehdä. Palautteen antaminen toisen työstä ei ehkä vielä onnistu kovin helposti aivan pienemmiltä oppilailta - ainakaan harjoittelematta.

Mikä onnistui, mikä ei?

Pääasiassa kokeilut onnistuivat edellä mainittuja teknisiä ongelmia lukuun ottamatta.

Viestien lähettäminen (mm. liikuntaryhmän vanhemmille) helpottui, kehityskeskustelujen aikojen varaaminen kävi kätevästi netistä jne. Toki oppilailla esiintyi vielä mm. plagiointia suoraan muilta www-sivuilta, yhteinen keskustelu chat-kanavalla ei aina pysynyt asiassa, lähteitä ei aina muistettu ilmoittaa, palaute oli usein mallia ”ihan hyvä”, vanhemmat eivät juurikaan lähteneet mukaan kommentoimaan tuotoksia tai tekemään ”omia jokerisivujaan” wikeihin jne.

Kehitysideat jatkoa varten

Jos tekisin saman uudelleen, yrittäisin vielä enemmän saada (vaatia) opiskelijoita mukaan tekemiseen, kertoisin asioista ja toiveista mm. vanhempainillassa. Koin ehkä alussa projektin olevan enemmän vain *minun* projektini. Tämä projekti meni kokeillessa – jatkossa pitäisi keskittyä vielä enemmän ohjaamiseen.

Joitakin hanketta varten käymiäni kursseja:

Sosiaalisen median työpajasarja:

Virtukampus: Sosiaalisen median työpaja 2: Blogit

Virtukampus: Sosiaalisen median työpaja 3: Ääni ja videokuva jakoon

Virtukampus: Sosiaalisen median työpaja 4: Verkkoyhteisöt

Virtukampus: Sosiaalisen median työpaja 5 Kuva verkkoon & Kuvapankit

Virtukampus: Sosiaalisen median työpaja 6 Yhteiset dokumentit & käsittekartat

Virtukampus: Sosiaalisen median työpaja 8 Virtuaalimaailmat

Virtukampus: Sosiaalisen median työpaja 10 Tiedon haku, jako ja hallinnointi

Second Life -virtuaalimaailma opetuksessa

Verkot jäissä? –seminaari yhdessä Osaamo-hankkeen kanssa

Vuorovaikutus haltuun verkossa

Wiki sisällöntuotannossa ja oppimisympäristönä

Onlineseminaarit mm. a) Yhteisöllinen kirjoittaminen, e) Yhteisöllinen toiminta ja f) Jammailu

Jotain hankkeen aikana tehtyä/paranneltua:

<http://www.peda.net/veraja/savonlinna/norssi/kari>

<http://www.peda.net/veraja/savonlinna/norssi/tuula/liikunta> (tehty liikuntaviestien välittämiseen)

<http://snorko.kari.vuodatus.net/> (oman luokan blogi)

<http://snorko.kari.vuodatus.net/?s=1&offset=20> (audacity-kuunnelmat)

<http://sln-norssi-5c-luokkalehti.wikispaces.com/5+-+LUOKAN+LUOKKALEHTI>

<http://kuvanlukeminen.wikispaces.com/>

<http://arvostelut.wikispaces.com/>

<http://euroopanmaita.wikispaces.com/>

<http://kasvillisyyvyohykkeet.wikispaces.com/> (opiskelijan kokeilu)

<http://ietherpad.com/fsGf4Plabd>

Yhteystiedot

Kari Niittymäki

kari.niittymaki@uef.fi

050-5114798